

УДК УДК 001.83(100):061.6

МІЖНАРОДНЕ НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УкрІНТЕІ

А. В. Ямчук,
Г. Л. Кушнір, *канд. техн. наук*
О. Є. Михальченкова

Вступ

Інформаційне середовище України є складовою світового інформаційного простору. Український інститут науково-технічної і економічної інформації (УкрІНТЕІ) виступає як його невід'ємна частина. Інститут забезпечує міжнародне співробітництво України в галузі науково-технічної інформації, виконуючи функції Національного інформаційного центру з міждержавного обміну науково-технічною інформацією в Міждержавній координаційній раді з науково-технічної інформації (МКРНТІ) країн СНД, в межах співробітництва з Міжнародним центром наукової і технічної інформації (МЦНТІ), як Національним виділеним центром ІНФОТЕРРА в Україні (Програма ЮНЕП, тимчасово не діє) і національним виділеним центром у міжнародній інформаційній системі інформації в аграрній сфері AGRIS/CARIS FAO.

При цьому УкрІНТЕІ розширює і поглиблює науково-технічне співробітництво з країнами далекого та близького зарубіжжя шляхом виконання спільних міждержавних проектів у галузі інформаційних технологій і технологічного трансферу.

Мета статті – здійснення критичного огляду міжнародної діяльності УкрІНТЕІ за останні роки, відмітити позитивні наслідки в роботі і деякі прорахунки для подальшої корекції своїх відносин з партнерами в інших країнах, а також визначити основні результати міждержавного і міжнародного співробітництва УкрІНТЕІ.

Викладення основного матеріалу. Найбільш тісно в науково-технічній сфері УкрІНТЕІ співробітничав з країнами – членами міжнародного центру наукової і технічної інформації і державами СНД – членами міждержавної координаційної ради з науково-технічної інформації, а також з російською мережею трансферу технологій RTTN, в якій з 2008 р. є сертифікованим членом і в якій регулярно розміщує українські науково-технічні інновації.

Науково-технічне співробітництво УкрІНТЕІ з міжнародними організаціями у сфері НТІ здійснюється відповідно до підписаних нормативних документів. Основним завданням МЦНТІ і МКРНТІ є надання інформаційної, аналітичної, консультаційної і організаційної підтримки міжнародній співпраці в галузі науки, технології і бізнесу.

У листопаді 2007 р. підписано Меморандум про співробітництво між МЦНТІ і УкрІНТЕІ. Цим Меморандумом було визначено рамкові умови, яких сторони повинні дотримуватися під час підготовки і реалізації двосторонніх і багатосторонніх міжнародних проектів, щодо сприяння технологічному трансферу й інноваційній діяльності, підтримки малого і середнього інноваційного бізнесу.

Крім того, МЦНТІ розробив міжнародну мережу просування інновацій – СПИ (сеть продвижения инноваций) і залучає всіх членів Центру до її наповнення. Участь УкрІНТЕІ в розвитку мережі

просування інновацій МЦНТІ відбувається за такими напрямками:

- надання українських розробок для публікації в міжнародному журналі МЦНТІ «Информация и инновации», в якому передбачено рубрику «УкрИНТЕИ представляет разработки украинских организаций». Для розміщення на сайті МЦНТІ в мережі СПИ у 2004 – 2011 рр. УкрИНТЕИ надіслав понад 300 описів розробок;

- розміщення розробок країн СНД, які були опубліковані в журналі «Информация и инновации», у базах даних автоматизованої системи формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР), розробленої в УкрИНТЕИ, а також на сайті УкрИНТЕИ на сторінці «Трансфер інноваційних технологій»;

- розміщення описів розробок, які входять до складу БД АСФІМІР, у журналі «Науково-технічна інформація» в рубриці «Трансфер технологій»;

- участь у формуванні БД технологій російської мережі трансферу технологій RTTN (За період членства УкрИНТЕИ у цій мережі у ній розміщено шість описів українських розробок, на які надійшло понад десять запитів з різних країн);

- відпрацювання запитів з БД «Заявки на додаткову інформацію, які надійшли від потенційних споживачів технологій і проектів»;

- взаємна організаційна й інформаційна підтримка під час просування або пошуку технологій, партнерів для реалізації інноваційних проектів в Україні і зацікавлених країн – членів МЦНТІ, у тому числі з використанням СПИ;

- створення баз даних технологічних пропозицій, запитів тощо, інформаційна і організаційна підтримка діяльності інноваційних підприємств малого і середнього бізнесу в Україні і зацікавлених країнах – членах МЦНТІ;

- підготовка і розповсюдження спільних друкованих і електронних видань, методичних посібників, науково-технічних статей;

- участь в організації виставок, конференцій, симпозіумів;

- обмін інформацією щодо заходів, які плануються.

З 2007 р. УкрИНТЕИ бере участь у виконанні міжнародного проекту з підготовки інформації для створення бази даних «Аналитические материалы: наука, техника, бизнес», в якій зібрано описи звітів і аналітичних матеріалів, що надаються їхніми власниками на комерційній

основі. За цей період від УкрИНТЕИ надійшло 142 аналітичних описи.

У рамках Меморандуму про співробітництво з МЦНТІ УкрИНТЕИ бере участь в реалізації інших міжнародних проектів.

Велику увагу зосереджено на проблемах і тенденціях розвитку національних інноваційних систем (НІС) країн – членів МЦНТІ.

Згідно з рішеннями Комітету повноважних представників (КПП-58, КПП-59 і КПП-61) штаб-квартирою за сприяння представників країн – членів МЦНТІ була запланована реалізація мережного проекту МЦНТІ – підготовка і видання міжнародного інформаційно-аналітичного збірника під загальною назвою «Инновационные процессы в странах Сообщества МЦНТИ». Зміст збірника орієнтовано на аналіз проблем наукової і інноваційної політики, моніторингу розвитку наукової і інноваційної сфер, правових проблем. Розгляд наукової і інноваційної систем у взаємозв'язку дасть змогу досліджувати стан інтелектуального виробництва, сприятиме циркуляції наукового знання в суспільстві в рамках науково-інноваційного циклу.

Кожній країні-члену МЦНТІ виділяється окремий розділ, який у свою чергу складається з двох частин: теоретико-концептуальної і інформаційно-довідкової. Теоретико-концептуальна частина розділу кожної країни повинна являти собою статтю (дослідження), в якій комплексно або акцентовано висвітлюються головні питання і проблеми, пов'язані з інноваційною діяльністю, з охороною навколишнього середовища або проблемами чистої води. Друга частина розділу включає в себе інформаційно-довідковий матеріал. Від України були надані й опубліковані статті в кожному із збірників.

Слід також відзначити плідне співробітництво УкрИНТЕИ з Міждержавною координаційною радою з науково-технічної інформації, яку було засновано в 1992 р.

У 1998 році МКРНТІ було прийнято дуже важливу Угоду про вільний доступ і порядок обміну відкритою науково-технічною інформацією держав – учасниць СНД.

Членство УкрИНТЕИ в МКРНТІ передбачає участь в розробці систем міждержавного обміну НТІ у рамках СНД і нормативної документації, яка регламентує міждержавні стосунки в науково-технічній сфері.

Як Національний інформаційний центр з міждержавного обміну НТІ, УкрІНТЕІ в особі директора протягом 2003 – 2007 рр., був головуючим у МКРНТІ і здійснював організаційно-методичне забезпечення засідань ради і робочої групи при голові МКРНТІ, метою яких є сприяння виконанню прийнятих рішень і планів, а також узгодження наданих проектів документів і пропозицій повноважних представників країн СНД у МКРНТІ.

У цей період УкрІНТЕІ розробив і вів сайт, на якому розміщувалися науково-методичні, інформаційні й аналітичні матеріали, які надходили від країн – членів МКРНТІ.

У 2007 р. за активної організаційної і методичної участі УкрІНТЕІ було підготовлено аналітичний огляд щодо стану національних систем науково-технічної інформації держав – учасниць СНД.

Систематизована в огляді інформація дає можливість ознайомити органи влади держав – учасниць СНД з поточним станом ринку наукових послуг, ринку інноваційних продуктів і проектів, з потребами економіки для подальшого використання цих даних під час оцінювання науково-технічного потенціалу держави, рівня комерціалізації результатів науково-технічної діяльності, для визначення пріоритетних напрямів науково-технічної діяльності і критичних технологій.

Цей аналітичний огляд було розглянуто Економічною радою СНД 5 березня 2010 р. і рекомендовано для використання в роботі національних інформаційних центрів держав – учасниць СНД, Міждержавної ради по співробітництву в науково-технічній і інноваційній сферах, а також під час розробки Міждержавної цільової програми інноваційного співробітництва держав – учасниць СНД на період до 2020 р.

Активізація міждержавного обміну інформаційними ресурсами, виконання спільних науково-технічних програм, проектів міждержавного співробітництва у сфері науково-технічної інформації, забезпечення професійної підготовки і перепідготовки кадрів у цій сфері є необхідною умовою розвитку інноваційних процесів, важливими елементами національної інноваційної системи.

Одним із стимулів активізації міжнародного науково-технічного співробітництва є оперативний обмін науково-технічними досягненнями і міждержавний трансфер інноваційних технологій.

Для реалізації механізмів міждержавного обміну науково-технічною інформацією і трансферу технологій необхідно мати науково-методологічний інструмент, в основу якого буде закладено використання сучасних інформаційних технологій і автоматизованих систем.

Проблеми створення інтегрованих інформаційних систем пов'язані передусім з необхідністю вирішення задач забезпечення взаємодії широкого класу застосувань на основі нових і вже існуючих програмних елементів, які побудовані на різних платформах, розроблені згідно з різними методологіями програмування, у різні періоди розвитку комп'ютерних і інформаційних технологій.

В УкрІНТЕІ в рамках виконання спільних міждержавних проектів (Республіка Білорусь, Китайська Народна Республіка, Республіка Молдова) було розроблено і введено в експлуатацію **автоматизовану систему формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР)**. Наукові результати, отримані за підсумками виконання цих проектів, наведено в [1–15].

Призначення системи – формування й наповнення автоматизованих баз даних, статистична обробка, обмін технічною інформацією і трансфер технологій з користувачами в країні і за її межами.

У складі АСФІМІР функціонують три основні БД: «Інноваційні технології й розробки»; «Інвестиційні проекти»; «Технологічні замовлення» і сім допоміжних БД: «Партнери»; «Експерти»; «Інвестори»; «Шукаю експерта»; «Шукаю інвестора»; «Заявки на додаткову інформацію»; «Консалтингові й маркетингові послуги». Основні бази розміщені в Інтернеті на сайті УкрІНТЕІ (<http://www.uinteі.kiev.ua>) на сторінці «Трансфер інноваційних технологій», що дає можливість віддаленим користувачам оперативно знайти інформацію про нові технології й проекти, а також з потребами щодо нових розробок і технологій.

Діалог між АСФІМІР і віддаленими користувачами здійснюється через анкети й форми, розміщені на сайті УкрІНТЕІ. Особливо варто виділити БД «Заявка на додаткову інформацію», в якій накопичуються запити на ту або іншу технологію/проект, викладено питання або пропозиції користувача щодо придбання технологій. Адміністратор АСФІМІР в автоматизованому режимі формує відповідь користувачеві, потім

переговорний процес із розробником триває або припиняється. Це перший і найбільш важливий етап процесу трансферу технологій. Інформація, що зберігається в цій базі, дає наочне уявлення про найбільш затребувані технології й галузі, про географію запитів, про найбільш успішні організації-розробники тощо. Інші локальні бази дають змогу оперативно, на основі наявних ресурсів знайти для користувача партнерів, експертів, інвесторів.

У системі АСФІМІР реалізовано режим автоматизованого міжрегіонального обміну НТІ й трансферу технологій між АСФІМІР і будь-якою організацією України, в якій встановлено програмний комплекс системи. Нині через систему АСФІМІР налагоджено автоматизований обмін між УкрІНТЕІ і регіональними центрами НТІ – Харківським, Хмельницьким, Черкаським, Львівським, Волинським, Донецьким Національним технічним університетом.

Крім того, у системі АСФІМІР також реалі-

зовано режим автоматизованого міждержавного обміну НТІ й трансферу технологій. Із цією метою були розроблені підсистеми автоматизованого обміну. На базі АСФІМІР виконані спільні проекти щодо формування об'єднаних інформаційних ресурсів. Спільний українсько-китайський (2006–2010 рр.) і українсько-білоруський (2008–2010 рр.) проекти завершені в 2010 р.: створено автоматизовані канали обміну НТІ і сформовано об'єднані ресурси. Українсько-молдовський проект перебуває в стадії виконання.

У наповненні БД АСФІМІР беруть участь Російська Федерація; Республіки: Білорусь, Азербайджан, Таджикистан, Молдова, Казахстан, Литва, Сербія; Китайська Народна Республіка й ін.

Результати участі різних країн в наповненні двох основних баз даних АСФІМІР надані в табл. 1 і табл. 2.

Завдяки відкритості й доступності інформації в системі АСФІМІР географія запитів досить широка: Російська Федерація, Республіка

Таблиця 1

БД «Інноваційні технології і розробки»

№ п/п	Країна-власник наукової розробки	Кількість розробок	
		за весь період	за 2010 р.
1	Україна	1163	257
2	Російська Федерація	82	5
3	Республіка Білорусь	185	3
4	Чеська Республіка	4	1
5	Республіка Азербайджан	24	0
6	Республіка Казахстан	24	0
7	Республіка Таджикистан	24	0
8	Литовська Республіка	2	1
	УСЬОГО:	1508	267

Таблиця 2

БД «Інвестиційні проекти»

№ п/п	Країна-власник проекту	Кількість проектів	
		за весь період	за 2010 р.
1	Україна	286	5
2	Російська Федерація	2	0
3	Республіка Білорусь	29	0
4	Китайська Народна Республіка	15	0
5	Сполучені Штати Америки	1	0
6	Грузія	1	0
	УСЬОГО:	334	5

Білорусь, Канада, Китай, Казахстан, Вірменія, Сербія, Великобританія й ін. Слід зазначити, що АСФІМІР є ефективним інструментом технологічного маркетингу.

Система АСФІМІР зайняла певну нішу в інформаційній інфраструктурі України і всі здобутки і недоліки її організації будуть враховані під час її подальшої модернізації і пристосування до вимог всеукраїнської і міждержавної інформаційної мережі трансферу технологій.

Крім виконання спільних міждержавних проєктів у 2003 – 2009 рр. УкрІНТЕІ на замовлення МОН України було виконано ряд науково-дослідних робіт, основною метою яких було вивчення науково-технічного потенціалу країн близького і далекого зарубіжжя для налагодження науково-технічного співробітництва цих країн з Україною. Серед них у хронологічному порядку виконання НДР насамперед слід назвати такі: США, Соціалістична Республіка В'єтнам, Республіка Угорщина, Республіка Греція, Країни Північної Африки, Литовська Республіка, Федеративна Республіка Німеччина, Китайська Народна Республіка, Республіка Білорусь, Республіка Молдова. Результати досліджень опубліковані.

Результати, отримані в ході виконання спільних проєктів, і аналіз цих результатів будуть сприяти розширенню і поглибленню подальшого міждержавного науково-технічного співробітництва, зокрема можуть бути використанні для створення банку міждержавних автоматизованих інформаційних ресурсів у пріоритетних напрямках і розробки механізмів і інструментів для інформаційно-аналітичної підтримки інноваційної діяльності в Україні і країнах-партнерах. Доробок у цьому напрямі може бути поширений на міждержавне співробітництво з іншими країнами – членами Співдружності Незалежних Держав (СНД) і іншими державами.

З метою підвищення ефективності інформаційно-аналітичної підтримки інноваційної діяльності в Україні і країнах-партнерах уявляється доцільним виконання спільних досліджень у напрямі широкого використання можливостей автоматизованих систем з їхніми електронними ресурсами – сучасними новітніми технологіями, проєктами, сервісними базами даних і ін. Такі системи надають можливості для накопичення, статистичної обробки, поширення й обміну науково-технічною інформацією між країнами, і

в разі створення певних механізмів, інструментів, процедур і нормативно-правових основ для обміну інформаційними масивами й реалізації взаємовигідного міждержавного трансферу технологій можуть стати ефективним важелем у розвитку інноваційної сфери країн-партнерів. Щоб реалізувати ці наміри, необхідно створити діючі механізми й інструменти для формування інтегрованих електронних інформаційних ресурсів і обміну науково-технічною інформацією в пріоритетних напрямках співробітництва між Україною й країнами СНД.

Для досягнення поставлених цілей необхідно адаптувати автоматизовану інформаційно-аналітичну систему до можливостей і вимог країн – учасниць формування міждержавних інформаційних ресурсів. Це передбачає розробку автоматизованих підсистем, сумісних з АСФІМІР, і урахування особливостей, що відображають структуру інформаційних ресурсів тієї або іншої країни. Крім того, необхідно розробити механізми й інструменти міждержавного обміну науково-технічною інформацією (НТІ), до яких можна віднести такі обов'язкові елементи, як узгодження структури інформаційних ресурсів, регламентів і технологічних процедур. Це сприятиме підвищенню ефективності інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційної діяльності в Україні і в інших країнах Співдружності завдяки оперативному поширенню відомостей щодо нових технологій, проєктів, експертів, інвесторів тощо, а також активізації пошуку й просуванню новітніх розробок на міжнародний технологічний ринок.

Слід зазначити, що обмін науково-технічною інформацією між країнами (особливо між країнами СНД) традиційно здійснюється досить активно. Основне завдання майбутнього міждержавного проєкту – зробити обмін НТІ спеціалізованим щодо окремих пріоритетних напрямів, які будуть погоджені на стадії підготовки проєкту. Саме в цих напрямках будуть формуватися інтегровані ресурси – технології, проєкти, експерти, інвестори й ін. У погоджених пріоритетних напрямках кожна зі сторін буде шукати шляхи для просування інновацій на технологічний ринок партнера або залучати у свою країну новітні розробки інших партнерів.

Процес передачі (трансферу) технологій потребує розробки і узгодження нормативних правових і методичних документів, які б не входили

в протиріччя з законодавчими актами держав – партнерів. Це також є предметом досліджень майбутнього спільного проекту і важливим елементом адаптації законодавства в інноваційній сфері.

Викладені пропозиції відповідають: основним положенням Концепції формування інформаційного простору Співдружності Незалежних Держав [16], яку було затверджено Економічною радою СНД 24 грудня 1999 р.; Угоді щодо вільного доступу і порядку обміну відкритою науково-технічною інформацією країн – учасниць СНД від 11 вересня 1998 р.; Концепції науково-інформаційного забезпечення програм і проектів країн – учасниць СНД в інноваційній сфері [17], ухваленій Рішенням Економічної ради СНД 13 березня 2009 р.; основним положенням Міждержавної цільової програми інноваційного співробітництва країн – учасниць СНД на період до 2020 р.; положенням проекту Угоди про створення інформаційної інфраструктури інноваційної діяльності країн – учасниць СНД у формі розподіленої інформаційної системи і порталу СНД «Інформація для інноваційної діяльності держав – учасників СНГ», а також іншим міждержавним програмам і документам [18–20].

Висновки

З метою підвищення ефективності інформаційно-аналітичної підтримки інноваційної діяльності в Україні і країнах – партнерах уявляється доцільним виконання спільних досліджень у напрямі широкого використання можливостей автоматизованих систем з їхніми електронними ресурсами – сучасними новітніми технологіями, проектами, сервісними базами даних тощо. Такі системи можуть використовуватися для накопичення, статистичної обробки, розповсюдження й обміну науково-технічною інформацією між країнами, і за створення певних механізмів, інструментів, процедур і нормативно-правових основ для обміну інформаційними масивами і реалізації взаємовигідного міждержавного трансферу технологій стануть ефективним важелем у розвитку інноваційної галузі країн-партнерів. Як прототип такої автоматизованої системи може бути використано автоматизовану систему формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР), яка розроблена і введена в експлуатацію в УкрІНТЕІ.

Виконання спільних проектів, про які було викладено в нашому дослідженні, може мати важливе значення під час розробки «Проекту Міждержавної програми інноваційного співробітництва держав – учасниць СНД на період до 2020 року», зокрема, у разі створення інформаційної інфраструктури інноваційного співробітництва, а також виконання спільних проектів з партнерами з інших країн у галузі інформаційно-телекомунікаційних систем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воронькова І. П., Каретнікова Л. Х., Кушнір Г. Л., Мельник М. П., Кирилюк В. В. Автоматизована система інформаційного забезпечення (АСІЗ) механізму трансфера технологій // Науково-технічна інформація. – 2004. – №4. – С. 30–33.
2. Каретнікова Л. Х., Кушнір Г. Л. Міжгалузевий міждержавний обмін науково-технічною інформацією // Науково-технічна інформація. – 2005. – №2. – С. 5–7.
3. Гончаренко А. П., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Автоматизированная информационная система для обеспечения информационных потребностей разработчиков и потребителей инновационных технологий // Изобретатель и рационализатор. – 2006. – №12. – С. 5–9.
4. Гончаренко А. П., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Автоматизированная информационная система как инструмент трансфера инновационных технологий // Актуальные вопросы и организационно-правовые основы сотрудничества Украины и КНР в сфере высоких технологий: материалы конференции. К., 2006. – С. 92–97.
5. Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Автоматизированная система информационного сопровождения процесса трансфера технологий // Построение информационного общества: ресурсы и технологии: тез. докл. и информ. материалы XII междунар. науч.-практ. конф. – К. – 2007. – С. 38–42.
6. Каретнікова Л. Х., Кушнір Г. Л. Деякі аспекти міжнародного науково-технічного співробітництва України // Науково-технічна інформація. – 2007. – №2. – С. 7–13.
7. Каретнікова Л. Х., Кушнір Г. Л. Автоматизована система формування інтегрованих міждержавних інформаційних ресурсів (АСФІМІР) // Науково-технічна інформація. – 2007. – №4. – С. 30–36.
8. Ямчук А. В., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Анализ некоторых результатов функционирования автоматизированной системы формирования интегрированных межгосударственных информационных ресурсов // Информация, анализ, прогноз – стратегические рычаги эффективного государственного управления: тез. докл. УІ Междунар. науч.-практ. конф. – К. – 2008. – С. 202–208.
9. Ямчук А. В., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Опыт УкрІНТЕІ в области межгосударственного информационного обмена и передачи технологий // Международный форум по информации. – М.: ВИНТИ. – 2008. – Т. 33. – № 4. – С. 37–42.
10. Ямчук А. В., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Международное сотрудничество УкрІНТЕІ в области создания интегрированных информационных ресурсов // Информация и инновации. – М.: МЦНТИ. – 2009. – № 1–2. – С. 71–76.
11. Ямчук А. В., Каретнікова Л. Ф., Кушнір А. Л. Международное сотрудничество УкрІНТЕІ с МЦНТИ по интеграции информационных ресурсов // Информация и инновации, Мо-

сква, специальный выпуск. – 2009. – С. 85–89.

12. Ямчук А. В., Каретникова Л. Ф., Кушнир А. Л. Анализ некоторых результатов функционирования автоматизированной системы формирования интегрированных межгосударственных информационных ресурсов: тез. докл. VI Междунар. науч.-практ. конф. «Информация, анализ, прогноз – стратегические рычаги эффективного государственного управления». – 2008. – К. – С. 202–208.

13. Ямчук А. В., Каретникова Л. Ф., Кушнир А. Л. Информационные ресурсы в автоматизированной системе информационного обеспечения трансфера технологий: тез. докл. VIII Междунар. науч.-техн. конф. «Электронные информационные ресурсы: проблемы формирования, обработки, распространения, защиты и использования». – 2008. К. – С. 3–5.

14. Ямчук А. В., Кратенок В. Е., Каретникова Л. Ф., Кушнир А. Л. Научно-техническое сотрудничество Украины и Беларуси: тез. докл. VIII Междунар. конф. «Развитие информатизации и государственной системы научно-технической информации РИНТИ-2009». – 16 ноября 2009 года, Минск. – С. 36–41.

15. Ямчук А. В., Кушнир Г. Л., Иванова О. А. Анализ сформированных в системе АСФІМІР українсько-китайських інформацій-

них ресурсів: тез. доп. II Міжнародного Форуму «Проблеми розвитку інформаційного суспільства». – Ч. II. – К. – 2010. – С. 172–178.

16. Соглашение о сотрудничестве в сфере информатизации. (Утверждено Экономическим советом СНГ 24 декабря 1999 года.) // <http://www.viniti.ru/download/russian/MKSNTI/sogl2.pdf>

17. Концепция научно-информационного обеспечения программ и проектов государств – участников СНГ в инновационной сфере // <http://www.viniti.ru/download/russian/MKSNTI/konceptfinal.pdf>

18. Рекомендации по разработке межгосударственного обмена научно-технической информацией, генерируемой в государствах-участниках соглашения // <http://www.viniti.ru/download/russian/MKSNTI/mksnti4.pdf>

19. Основные положения по формированию информационных ресурсов совместного пользования и порядка доступа к ним // <http://www.viniti.ru/download/russian/MKSNTI/mksnti16.pdf>

20. Рекомендации по разработке механизма координированного комплектования национальных фондов зарубежной научно-технической литературой и документацией // <http://www.viniti.ru/download/russian/MKSNTI/mksnti12.pdf>

УДК 330.341

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АУДИТ ЯК МЕТОД ОЦІНЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ І РОЗРОБОК

**В. М. Колодяжний, докт. фіз.-мат. наук,
Т. К. Куранда,
М. М. Євтушенко,
М. О. Цибинога**

Постановка проблеми. Провідну роль у забезпеченні економічного зростання більшості держав світу відіграє науково-технологічний розвиток, а конкурентоспроможність національних економік визначається темпами впровадження новітніх науково-технічних розробок, рівнем розвитку наукоємного виробництва, ефективністю і динамічністю інноваційних процесів. Саме за рахунок створення нових знань і впровадження нововведень отримується значна частка приросту ВВП.

В Україні інноваційні процеси ще не набули необхідних масштабів і не забезпечують переконливого зростання ВВП, а науково-технічний потенціал практично виключений з економічних процесів у державі. Аналіз динаміки створення науково-технічної продукції в 2006–2009 рр. свідчить, що в загальній кількості виконаних

досліджень на створення нових технологій було орієнтовано 18–24% наукових робіт, нових матеріалів – 11–17, нових видів техніки – 8–13% робіт.

Отже, перехід до інноваційної моделі розвитку української економіки залежить від ефективності функціонування сфери досліджень і розробок і, насамперед від темпів і якості впровадження результатів наукових досліджень і розробок у виробництво.

Необхідність орієнтації науки на потреби економіки і суспільства формує сукупність актуальних для сьогодення проблем: підвищення ефективності наукових досліджень і розробок і створення умов для розвитку й ефективного використання науково-технічного потенціалу, оцінювання ефективності інноваційної сфери і результатів діяльності наукових установ й орга-